بەش/ فەلسەفە

کۆلێژ/ ئاداب

زانکۆ/ صلاحەددین

بابەت / تیۆری زانینی زانستی

پەرتووکی کۆرس – قۆناغی سێیەم/ سمستەری دووەم.

ناوی مامۆستا / د. نبز عزیز احمد

ساڵی خوێندن: 2023- 2024

پەرتووکی کۆرس
Course Book

١- ناوی کۆرس	تیۆری زانین
2- ناوی مامۆستای بەرپرس	د. نبز عزیز احمد
3- بەش/ کۆلێژ	فەلسەفە/ ئاداب
4- پەیوەندی	ئیمێل:nabaz.ahmad@su.edu.krd ژمارەی تەلەفۆن (07504347838):
5- یەکەی خوێندن بە سەعات لە هەفتەیەک.	٣ یەکە، بابەت/ تیۆری زانین پراکتیک: بابةتةكة تيورية ٦ كاتژمێر
٦. ژمارەی کارکردن	بۆ نموونە تیۆری: ٦ يةكة، بابةت / تیۆری زانین پراکتیک: تەنها بابەتە تیۆرییە. خشتةى وانةكانى هةفتة
	(see schedule below)
7. کۆدی کۆرس	

	8,30	9,30	10,30	11,30	12,30	30
شةممة						
يةك شةممة						
دووشةممة	تیۆری زانین	تیۆری زانین	تیۆری زانین	تیۆری زانین		
سێ شەممە	تیۆری زانین	تیۆری زانین	سیمیناری کۆلێژ	سمیناری بەش		
چوار شەممە		سەرپەرشتیاری توێژینەوە	سیمیناری کۆلێژ	سەرپەرشتیاری توێژینەوە		
پێنج شەممە			سەرپەرشتیاری توێژینەوە	سەرپەرشتیاری توێژینەوە		

8. پرۆفایەلی مامۆستا	بروانامەی بکالوریوس لە پسپۆری کۆمەڵناسی ساڵی (٢٠١٠) لەبەشی کۆمەڵناسی /کۆلیژی ئاداب / زانکۆی سەلاحەددین . بروانامەی ماستەر لە پسپۆری کۆمەڵناسی لة سالی(٢٠١٥) لەبەشی کۆمەڵناسی/ کۆلیژی ئاداب/ زانکۆی ئەسکەندەرییە/ مصر. بروانامەی دکتۆرا لە پسپۆری کۆمەڵناسی ساڵی (٢٠٢٤) لەبەشی کۆمەڵناسی /کۆلیژی ئاداب / زانکۆی سەلاحەددین . لە ساڵی (٢٠١١) وە لە کۆلیژی ئاداب / زانکۆیسەلاحەددین بەردەوامە لە خزمەتکردن بە رەوتی زانست و خوێندن و پێگەیاندنی قوتابیان و نەوەی دوارۆژ.
9. وشە سەرەکیەکان	1 - تیۆر. 2 - تیۆری زانستی. 3 - مەعریفەی زانستی. 4 - زانست. 5 - مەعریفە. 6 - توێژینەوە. 7 - توێژینەوەی زانستی. 8 - میتۆد و میتۆدی زانستی.

10. ناوەرۆکی گشتی کۆرس:

لەم کۆرسەدا هەوڵدەدرێت نرخ و بایەخی زانست و مەعریفەی زانستی رونبکرێتەوە، تاکو بزانین ئایا زانست و مەعریفەی زانستی چی رۆڵێکیان هەبووە لە پێشکەوتنی ژیانی مرۆڤایەتیدا، مرۆڤ چۆن هەوڵی بەردەوامی داوە بۆ زاڵ بوون بەسەر سروشت و دابینکردنی پێداویستیەکانی ژیان لە سروشتەوە، چۆن مرۆڤ توانی کەرەستەی خاوی سروشتی بگۆرێ بۆ کاڵا بەرهەمهاتووەکان و لە ژیانی رۆژانەیدا سوودی لێوەربگرێت.

ئایا زانست، رێگایەکە بۆ بەرهەمهێنان و رێکخستنی زانیاری لە سەر جیهانی سروشتی و دەورو بەری مرۆڤ، ئایا زانست یارمەتی مرۆڤایەتی داوە کە چۆن بتوانێ بەردەوام بەشێوەیەکی راست دروست ڕاڤەکاری و لێکدانەوە و پێشبینی ئەزموون روداوەکانی جیهان بکات؟

خەسلەت و تایبەتمەندییەکانی زانست و مەعریفەی زانستی چین وا جیای دەکاتەوە لە جۆرەکانی دیکەی مەعریفەی مرۆیی، زانست چی بە ژیانی مرۆڤایەتی بەخشی و لە بەرامبەریشدا چی لە ژیانی مۆرڤایەتی بردووە

و پێشکەوتنە زانستیەکان تەنها بە ئاراستەی سود گەیاندن بە ژیانی مرۆڤایەتیدا ڕێی کردووە یان دوو لایەنە بووە و زیانیشی هەبووە.

11. ئامانجەکانی کۆرس:

ئاشناکردنی قوتابیان بە چەمکی تیۆری زانین و زانست و مەعریفەی زانستی و چییەتی زانست، دواتریش مانا و پێناسەی چەمکی ڕێبازە زانستیەکان و زانین لەسەردەمی کۆن لە نیوان لاهوت و فەلسەفەدا هەروەها زانین لە سەردەمی سەدەکانی ناوەڕاست ، سەردەمی نوێدا، واتە پەرەسەندنی هزری مرۆڤ بەدرێژایی مێژوو.
ئاشنا بوونمان بە رۆڵی زانایان لە بەگژدا چونەوەی رەوتە نازانستی و مەعریفەی چەوتدا و راستکردنەوەی مەعریفە چەوتەکان و خستنە رووی راستیەکان لە ڕێگای توێژینەوە زانستیەکان و هەوڵە بەردەوامەکان،- پێشکەشکردنی کۆمەڵە تێزێکی فیکری- فەلسەفی لە چوارچێوەی بابەتەکانی تیۆری زانین، بە مەبەستی ئەوەی دواتر قوتابی بتوانێ هزری شیکاری و ڕەخنەگری لەکاتی توێژینەوەی فەلسەفی دا بەکاربهێنێ، نەک تەنها پشت بەو بیر و هزرانە ببەستێ کە فەیلەسوف و فەلسەفەکارانی پێشوو خستویانەتە روو.

12. ئەرکەکانی قوتابی

پێویستە قوتابی بەردەوام کاری گەران و سۆراغکاری بکات لەسەر بەدەستهێنانی مەعریفەی نوێ و چالاکانە و بابەتیانە بەشدار بێت لە وانەکان بە شێوەیەکی کردارەکی لە ڕێگای خستنە رووی بیر و بۆچونەکانی خۆیی پێشکەشکردنی ئەو زانست و مەعریفەیەی لە ئەنجامی هەوڵ و سۆراغکاریدا بە دستی هێناوە، لە لایەکی دیکەوە قوتابی پێویستە بەشداری تاقیکردنەوەکان بکات، چی تاقیکردنەوەی مانگانە یان ئەو تاقیکردنەوەی کورت و خێرای رۆژانە بۆ ئەوەی ئاستی هەلبسەنگێنرێ و دیاریکردنی ئاستی و کۆکردنەوەی نمرەی کۆششی ساڵانەی.
پێویستە قوتابی کتێبێکی دیاریکرا و بخوێنێتەوە نزیک لە بابەتی وانەکان و دواتر لە سمینارێکدا پوختەیەک لە بۆ چۆنی خۆی لەسەر ئەو کتێبە پێشکەش بکات.

13. ڕێگەی وانە ووتنەوە

لێرەدا مامۆستا هەموو ڕێگە و گشت هۆ و پێناوەکان دەگرێتە بەر بۆ ئەوەی بە جوانترین شێوە بابەتەکان بگات بە قوتابی لە ڕێگای بەکارهێنانی داتاشۆ نەخشەو نوسینی ناو و ساڵە پێوستەکان لە سەر تەختەی سپی و دەربارەی بابەتەکە.

14. سیستەمی هەڵسەنگاندن

لەم بابەتەدا هەڵسەنگاندنی مامۆستا وەستاوە لەسەر ئەم پۆەرانەی خوارەوە :

1_ تاقیکردنەوەکانی مانگانە (٣٠) نمرەی بۆ تەرخانکراوە .

2_ پێشکەشکردنی سمینار(٥) نمرەی بۆ تەرخانکراوە 3_ چالاکی و بەشداریکردنی قوتابی لەناو هۆڵی خوێندن و کویزەکان (٥) نمرەی بۆ تەرخانکراوە . بەو هەلسەنگاندنەش (40) نمرەی کۆششی ساڵانە بۆ قوتابی دەردەچێت
15. دەرئەنجامەکانی فێربوون • بەو پێیەی بابەتەکەی ئێمە تایبەتە بە زانستە مرۆڤایەتیەکان ئەوەندە ڕەبتی نیە بە بازاری کارەوە ، بەلام لە هەمان کاتدا لەو کورسە قوتابی فێر دەبێ چۆن بەدواداچون و توێژینەوە بکات ، هەروەها ئاشنا دەبێ بە فەلسەفەی کۆمەڵایەتی، ئاشناکردنی قوتابیان بە چەمکی فەلسەفە و چییەتی فەلسەفە، ، دواتریش مانا و پێناسەی چەمکی فەلسەفەی کۆمەڵایەتی و ڕەهەندەکانی و سڕینەوەی ئەو تێگەیشتنە سەرەتاییەی کە لە زەینی بەشێک لە قوتابیان بوونی هەیە ،پەرەسەندنی هزری مرۆڤ بەدرێژایی مێژوو وە پێشکەشکردنی کۆمەڵە تێزێکی فیکری- فەلسەفی لە چوارچێوەی کۆمەلایەتی، بە مەبەستی ئەوەی دواتر قوتابی بتوانێ هزری شیکاری و ڕەخنەگری لەکاتی توێژینەوەی فەلسەفەی کۆمەڵایەتی دا بەکاربهێنێ.
16. لیستی سەرچاوە **1- فەلسەفەی زانست، د.حسن جباری.** **2- بنەرەتییەکانی فەلسەفەی کۆمەلآیەتی و فەلسفەی نوێ لە ئەوروپا،ث.د.عبدالحمید عزیز.** **3- تیۆری زانینی زانستی، د. حمید عزیز.** **4- فەلسەفە ،پیش فەلسەفە تا مردنی نیچە، فوئاد سدیق.** **5- ئیسحاق نیوتن سەرکردەی شۆرشی زانستی.** **6- ابستمولوجیا، غاستون باشلار.** **7- الثورة العلمیة، لورن ام برینسیبیة.** **8- تاریخ الفکر الاجتماعی، د. محمد احمد بیومی.** **9- تاریخ الفکر الاجتماعی، د. غریب سید احمد.** **10- اصول الفکر والبحث الاجتماعی، د. جمال محمد.** **11- اصول البحث العلمی، د.ماهر عبدالقادر.**

17. بابەتەکان	**ناوی مامۆستای وانەبێژ**
پرۆگرام وناوەرۆکی بابەتی / تیۆری زانین قۆناغی سێیەم/ <u>پرگرامی بابەتەکان:</u>	

	پێشەکیەک لەسەر بابەتەکان بە گشتی. ڕۆڵی شارستانیە جیاوازەکان لە پێشکەوتنی زانستیدا. زانست چیە؟ ئامانج و خەسڵەتەکانی زانست چین؟ مەعریفەی زانستی و تایبەتمەندییکانی. تیۆری زاسنتی مەرج و توخمە پێکهێنەرەکانی. مێژووی توێژینەوەی زانستی. بەدەست هێنانی مەعریفە لە چاخی کۆن. توێژینەوەی زانستی لەسەدەکانی ناوەراست. توێژینەوەیزانستی لەسەردەمی نوێ. میتۆدی زانستی قۆناغەکانی پەرەسەندنی. ڕۆڵی زانست خوازانی وەک کیپلەر، کۆپەرنیکۆس، گالیلۆ، نیوتن. کاریگەری زانست لەسەر ژیانی مۆرڤ. مەعریفەتناسی لەسەدەکانی ناوەراست و سەردەمی ڕێنیسانس و سەردەمی نوێ. ئیمانوێل کانت: بارگۆرینی کۆپەرنیکۆسیانە. پراگماتیزم: ئامانج ئامراز رەوا دەکات. هۆسرێل ئایدیالیزمی ترانسندێنتالی.
	18. بابەتی پراکتیک (ئەگەر هەبێت)
	وانەکان لە بەشەکەی ئێمە زارەکین و وانەی پراکتیکی نیە

19. تاقیکردنەوەکان

- **باس لە** چەمک و **کرنگی** تیۆری زانین **بکە؟**
- تایبەتمەندیەکانی مەعریفەی زانستی چین؟
- ڕێبازە فەلسەفیەکان لە پرۆسەی زانیندا چۆن باس لە زانینی ڕاست و دروست و دلنیایلیکراو دەکەن؟
- ئامانجەکانی زاستن چین باسیان بکە؟
- مەبەست لە بارگۆرینی کۆپەرنیکۆسیانەی زانین چیە لای کانت؟
- بارودۆخی توێژینەوەی زانستی لەسەدکانی ناوەراست رون بکەرەوە؟
- بۆ لە ریبازی پراگماتیزمدا دەوترێت ئامانج ئامراز رەوا دەکات ؟
- چەمکی زانست و تیۆری زانین بناسێنە و بەکورتی جیاوازی هزری فەلسەفەکاران لەم بارەیەوە باس بکە.
- **ڕۆڵی زانینی فەلسەفی چیە لە ژیانی تاک و کۆمەڵگەدا.**